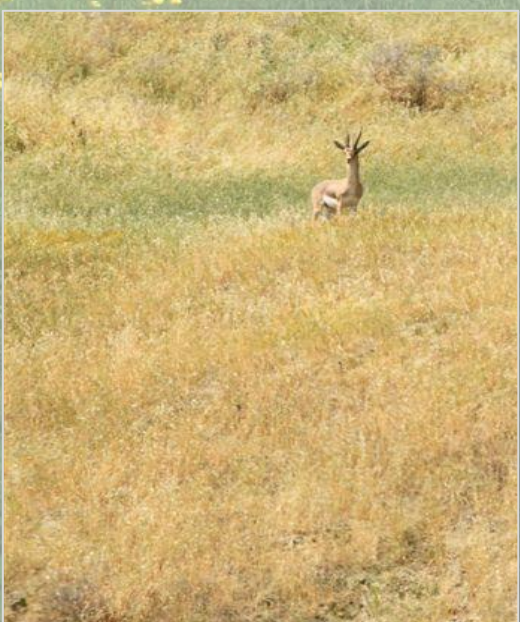

תכנית אב לשיקום ולטיפוח נהר הירדן הדרומי וסביבתו

ספטמבר 2019

שותפים במנהלת נהר הירדן

- רשות ניקוז ירדן דרומי
- המשרד לשיתוף אזורי
- קרן קיימת לישראל
- רשות הטבע והגנים
- מנהל מקרקעי ישראל
- רשות ניקוז כנרת
- נציג ארגוני הסביבה
- רשות העתיקות
- אפיקי מים
- המועצה לשימור אתרים
- נציגי ציבור

- המשרד להגנת הסביבה
- רשות המים
- מוא"ז עמק המעיינות
- מוא"ז ערבות הירדן
- העיר בית שאן
- משרד החקלאות
- משרד הפנים ועדה מחוזית
- משרד התיירות / חמ"ת
- צה"ל/ משרד הביטחון
- משרד החוץ
- המשרד לפיתוח הנגב והגליל/
- הרשות לפיתוח הגליל

צוות התיכנון

ראש צוות התכנון:
עליזה רפופורט-רוטמן

תכנון מרחבי, תכנון סביבה ונוף, שימושי קרקע ויעודי קרקע:
עליזה רפופורט-רוטמן

תיירות ונופש: אילן בן יוסף

כלכלה: גדי רוזנטל

אקולוגיה: ד"ר אמיר פרלברג

אקולוגיה - נחלים: פרופ' אביטל גזית

מורשת: יצחקי גל

עתיקות: ד"ר צביקה גל

מים: עמית טל - אמפיביו

ניקוז: יורם טורציון - לביא נטיף

גאו-פוליטיקה: רם אבירם

חקלאות: שאול צבן

שיתוף ציבור: חגית אדיב

G.I.S: ענבל אברהם

ניהול פרויקט: ענבל אברהם

סקר אקולוגי: מכון דש"א

עליזה רפופורט-רוטמן, תכנון סביבה ונוף

יעד, ד.נ. משגב 20155. טל: 04-9909889, נייד: 052-8729854, aliza@alizarr.co.il

שלבי הכנת התכנית

ועדת היגוי
התנעה
22.11.11

1.1.13

סקר וניתוח מצב קיים

6.5.13

חזון, יעדים ומטרות

גיבוש חלופות

15.7.13

חלופה נבחרת

18.2.14

טיוטת תכנית האב

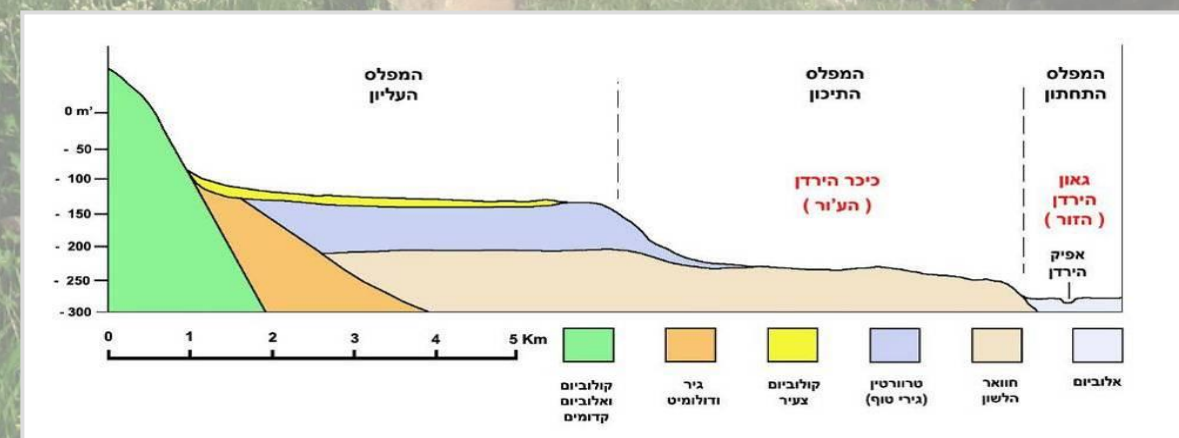
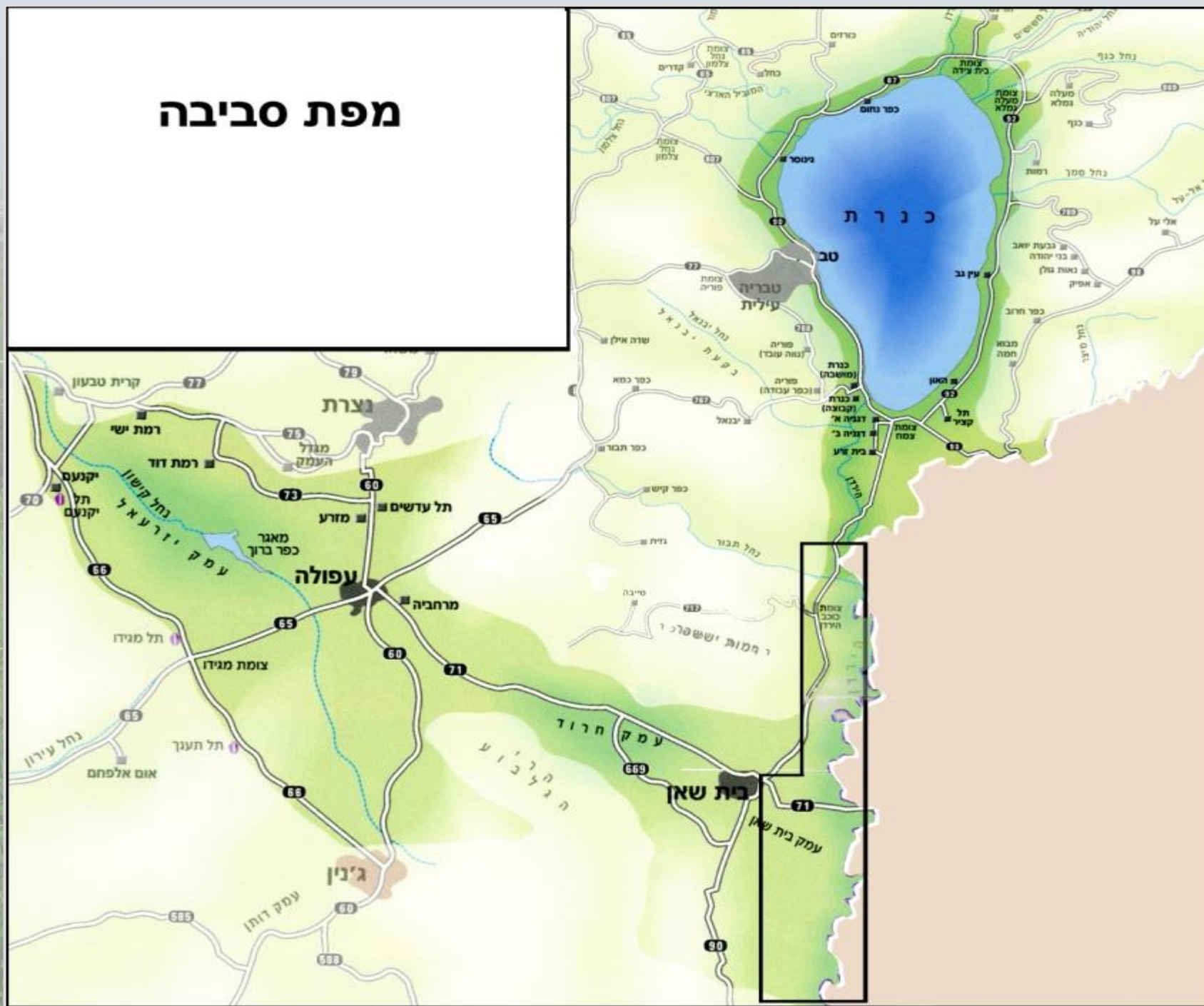
10.9.19

אישור תכנית האב

שימושי קרקע
ויעודי קרקע
אקולוגיה
נוף וסביבה
תיירות
ארכיאולוגיה
אתרי מורשת
גאו-פוליטיקה
כלכלה
מים
ניקוז

תכניות ליישום תכנית האב

מפת סביבה

חזון תכנית האב

מרחב הירדן הדרומי – הנהר, הישובים, ערכי הטבע הנוף והמורשת, מרקם השטחים הפתוחים ובכללם שטחי החקלאות – יתוכנן כמרחב כפרי - חקלאי - טבעי, בו נשמרים, משוקמים ומטופחים ערכיו, נופיו הייחודיים ומורשת תרבות האדם.

התכנון יכוון להחייאת נהר הירדן וסביבתו הטבעית, טיפוח ושיקום מגוון בתי גידול: נחלים, מעיינות ושטחים טבעיים. זאת, יחד עם חקלאות מקיימת כבסיס כלכלי ואמצעי לשמירה על רצף שטחים פתוחים - מתוך ההכרה בלגיטימציה ההדדית והחיים במשותף.

טיילות ותיירות ידידותית לסביבה במרחב נהר הירדן המשתקם, יתרמו לרווחת תושבי האזור ויהוו נדבך וגשר לשיתופי פעולה והדדיות חוצי-גבולות.

תכנית המים לירדן, מתייחסת לזרימות ולאיכות המים בנהר הירדן ובנחלים, למעיינות, מערכות המדגה ומשק המים בתחום התכנית.

יעדי תכנית האב

- שיקום אקולוגי של נהר הירדן הדרומי וסביבתו.
- שימור וטיפול מרחב נהר הירדן כחלק ממסדרון אקולוגי בקע ים-המלח.
- שימור וטיפול חקלאות השטחים הפתוחים.
- הכוונת הפיתוח להמשכיות ולרציפות אקולוגית, נופית ותיירותית לאורך נהר הירדן, מהכנרת ודרומה.
- פיתוח מאופק המתחשב בייחודו של המרחב הכפרי - פסטוראלי ובערכיו הטבעיים.
- פיתוח והעצמת מוקדי תיירות קיימים המבוססים על ערכי הטבע והמורשת של המרחב הנופי והעירוני כבסיס לחיזוק כלכלת האזור.
- קידום ממשק מיטבי בין החקלאות, הטבע והתיירות כבסיס לפיתוח המרחב.
- חיזוק הזיקה של תושבי המקום לנהר הירדן.
- יצירת זירה לשיתופי פעולה בין ישראל לממלכת ירדן תוך התייחסות למצב עתידי-חזוני של גבולות פתוחים מזרחה ודרומה.
- יצירת בסיס מנחה להכנת תכניות ליישום תכנית האב.

מטרות – שטחים פתוחים

- שמירת הנוף הכפרי והטבעי – הפסטוראלי של המרחב ושיקומו, בדגש על נהר הירדן וסביבתו: המים, הגדות, הצמחייה והאתרים.
- קידום ממשק מיטבי לפיתוח החקלאות יחד עם שמירה על המגוון הביולוגי.
- מינוף חקלאות מקיימת כיתרון כלכלי, אקולוגי, ותיירותי לאזור.
- שימור, שיקום ופיתוח נופי שיכוונו לרציפות אקולוגית פיזית ונופית לאורך הנהר, ולקישוריות לשטחים עורפיים ולרצועות הנחלים הזורמים אל הירדן וזאת – בין היתר – כבסיס לפיתוח תיירות אקולוגית.
- ריכוז עיקר הפיתוח במוקדים בנויים קיימים ומתוכננים לפיתוח.
- שימור ושיקום מקורות מים טבעיים ואחרים במרחב, ושילובם במערכת הנופית – נופשית ויצירת אפשרות "נגיעה במים".
- צמצום מפגעים סביבתיים וזיהום נחלים.
- קידום שיתופי פעולה בתחום החקלאות ושמירת טבע עם ממלכת ירדן.
- פיתוח מערך בקרה לשימור מקיים של משאבי הטבע – בדגש על משאבי המים, המגוון הביולוגי וערכי המורשת במרחב הירדן הדרומי.

מטרות – מים

- ניצול מיטבי של הקצאת המים לנהר הירדן, כשלב א', ובחינת תוספת מים בשלבים נוספים.
- קביעת יעדי כמות ואיכות המים שיזרמו בנהר הירדן ובנחלים והמלצות לניטורם.
- הסדרה והבטחה של זרימות המים (כמות ואיכות) בנהר הירדן ובנחלים הזורמים אליו.
- שחרור מים ממעיינות אחוזים לטובת הטבע והאדם.
- שיפור באיכות ובחזות המופע של נהר הירדן, וריכוך המופע של מערכות ומתקנים הנדסיים בסביבתו.
- הקצאת מים לחקלאות כך שתשמר חקלאות השטחים הפתוחים.
- תשתית לשימור, שיקום וטיפול של בתי גידול לחים במרחב כבסיס לשימור המגוון הביולוגי.
- שיפור איכות מי הירדן כולל שיפור איכות מי פלט ממשקי המדגה.
- בקרת שאיבת מים מנהר הירדן ומהמעיינות.
- שיקום איכות מי הירדן הדרומי על ידי טיפול בתערובת התמלחת, הוצאת מזהמים (שפכים וקולחים), הזרמת תוספת מי כנרת לירדן הדרומי, במספר שלבים.

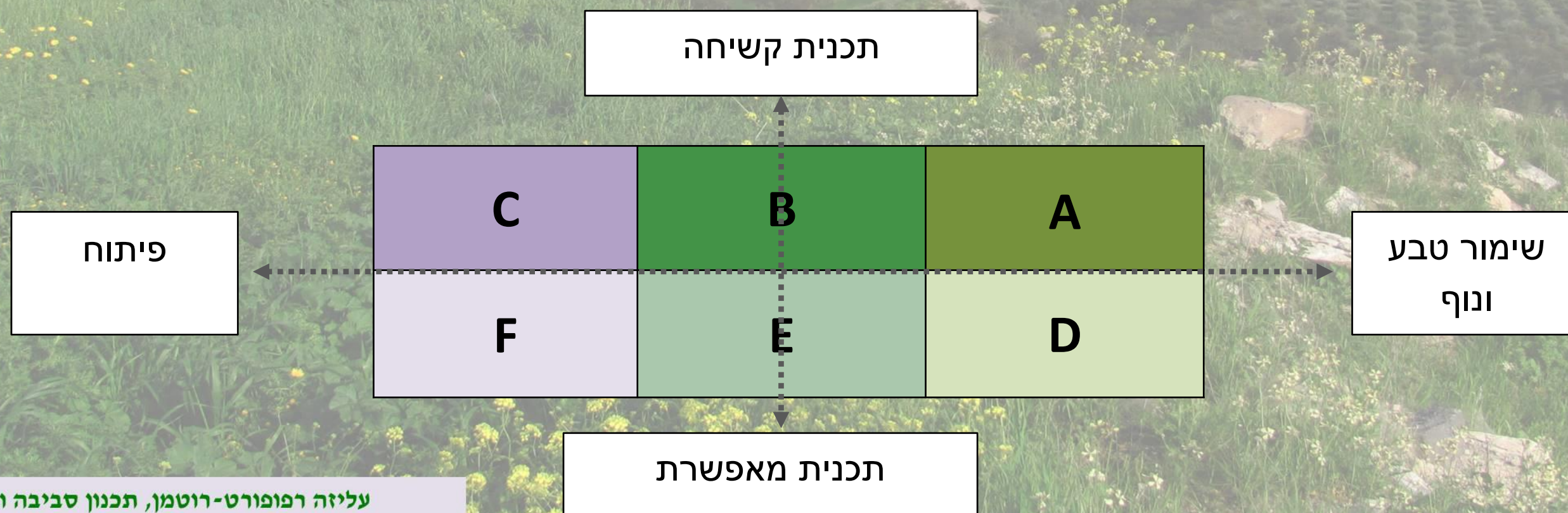
מטרות – נפש, תיירות ומורשת

- שיקום וטיפול משמעותיים של ערכי הטבע והנוף במרחב הנהר ובשטחים הפתוחים, וריכוך המופע של מבנים חקלאיים, מערכות תשתית ומתקנים הנדסיים וביטחוניים בסביבת הנחל.
- פיתוח מוקדי תיירות מבוססי מים (נחלים, מעיינות) ומורשת, העצמת מוקדי פיתוח קיימים ושרותי תמך תיירותיים, תוך שמירה קפדנית על מערכות הנחלים, בתי הגידול והמגוון הביולוגי.
- חיזוק הקישוריות התיירותית בין בית שאן למרחב הירדן הדרומי.
- פיתוח מסלולי טיול ברכב, טיילות הליכה ורכיבה לאורך הירדן ובין מוקדי הפיתוח.
- חיזוק והרחבת פעילות הצפרות בהקשרים אקולוגיים ונופיים – נופשיים.
- יצירת שיתופי פעולה תיירותיים עם ממלכת ירדן.
- הטמעת גישת התיירות השלווה (Slow Tourism) במרחב הירדן הדרומי.
- בחינת אפשרויות לקידום תיירות נוצרית צליינית באזור.
- שמירת זכות הציבור בכלל ותושבי האזור בפרט, לשטחים פתוחים נגישים (בעיקר לאורך נחלים ומעיינות), תוך איזון עם צרכי החקלאות ושמירה על ערכי הטבע והנוף.
- פיתוח תיירות חינוכית בדגש על חקלאות ידידותית לסביבה, מורשת, שימור טבע ועוד.
- פיתוח תיירות המותאמת לאקלים הקיצוני של המרחב, כגון תיירות חורף, פעילות לשעות הבוקר/ערב/לילה והנגשת מים.

חלופות תכנון – מרחבי עתיד

חלופות התכנון מתוארות בתרשים בין צירים מצטלבים היוצרים מרחבי פעולה המכונים A - F.
לצורך קבלת החלטה היכן על התרשים ראוי למקם את תפיסת התכנון של תכנית האב.

ציר אופקי – מתאר את היחס בין שימור טבע ונוף לפיתוח כלכלי של המרחב.
ציר אנכי – מתאר את יחס בין תכנית קשיחה למאפשרת – תכנית קשיחה מובילה להכנת תכנית מתאר אשר מקבעת ייעודים והוראות. תכנית גמישה מובילה להקמת מינהלת ובניית הסכמות פרטניות בעזרת תכניות מפורטות, לאורך זמן ובהתאם להתפתחות גאו-פוליטית, טכנולוגית ועוד.

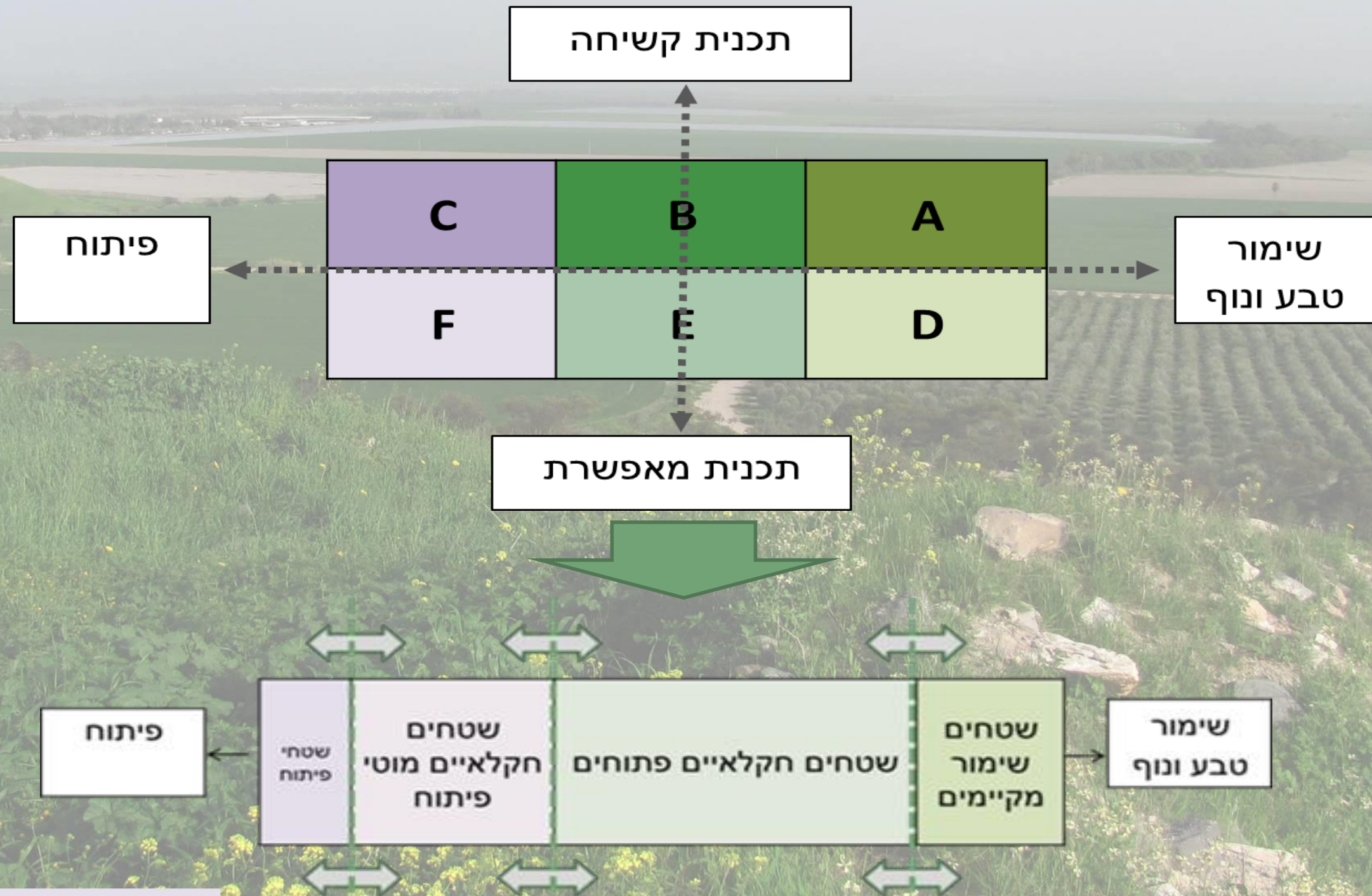
גיבוש חלופה תכנונית גמישה/מאפשרת

מהות ההבדל בין חלופה קשיחה למאפשרת הוא בתהליך.

תכנית קשיחה מובילה ישירות להכנת תכנית מתאר אשר מקבעת ייעודים והוראות.

תכנית גמישה מובילה להקמת מינהלת ובניית הסכמות פרטניות בעזרת תכניות מפורטות, לאורך זמן ובהתאם להתפתחות גאו-פוליטית, טכנולוגית ועוד.

הציר האופקי מאפיין בסקלה משתנה של מינונים לייעודים השונים, בנוסף על גמישות במיקום ואופן סימון השטחים.

עליזה רפפורט-רוטמן, תכנון סביבה ונוף

יעד, ד.נ. משגב 20155. טל: 04-9909889, נייד: 052-8729854, aliza@alizarr.co.il

חלופה נבחרת E / B

מרקמים ומשקלם היחסי בחלופה E / B

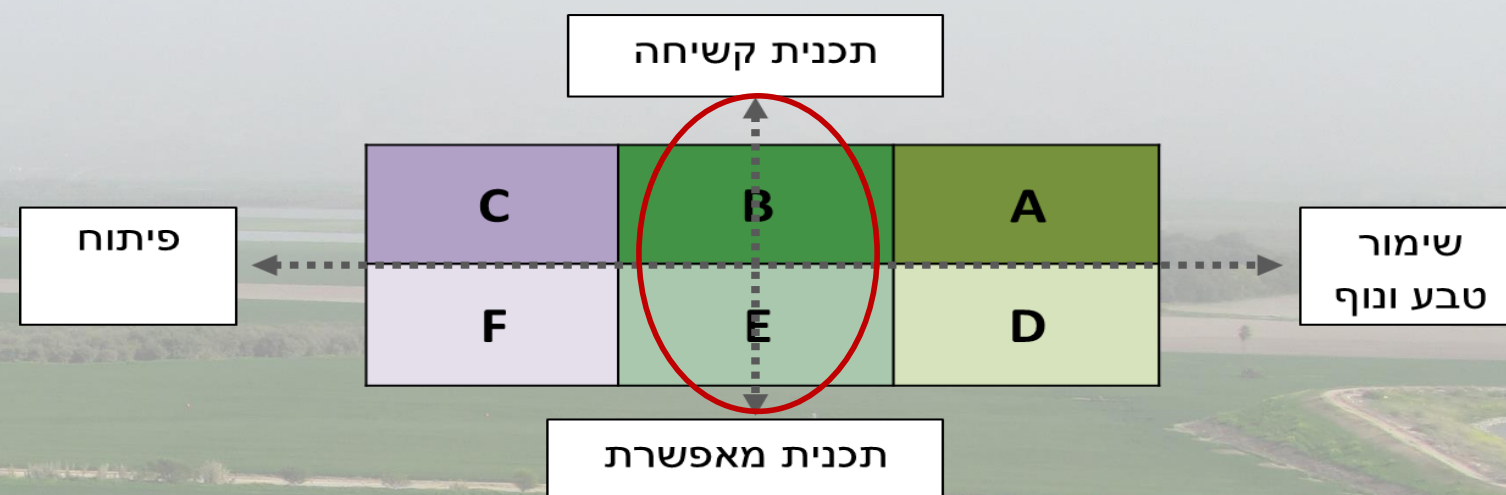

1. שטחי שימור מקיימים: מתחמים שמטרתם העיקרית שמירת המגוון ביולוגי וערכי טבע נופי. כוללים שמורות טבע, חורשות, רצועות נחל ומעיינות, שטחים חקלאיים בגאון הירדן/פשט ההצפה, שטחי חקלאות סביב שטחים ערכיים נופית/אקולוגית, שטחי מרעה, מדגה.

2. שטחים חקלאיים פתוחים: מתחמים שמטרתם העיקרית חקלאות התומכת בשמירה על השטחים הפתוחים – צומח, מדגה ותיירות-חקלאית. כוללים גידולי שדה, מטעים, פרדסים, בתי רשת, כרמים, מדגה.

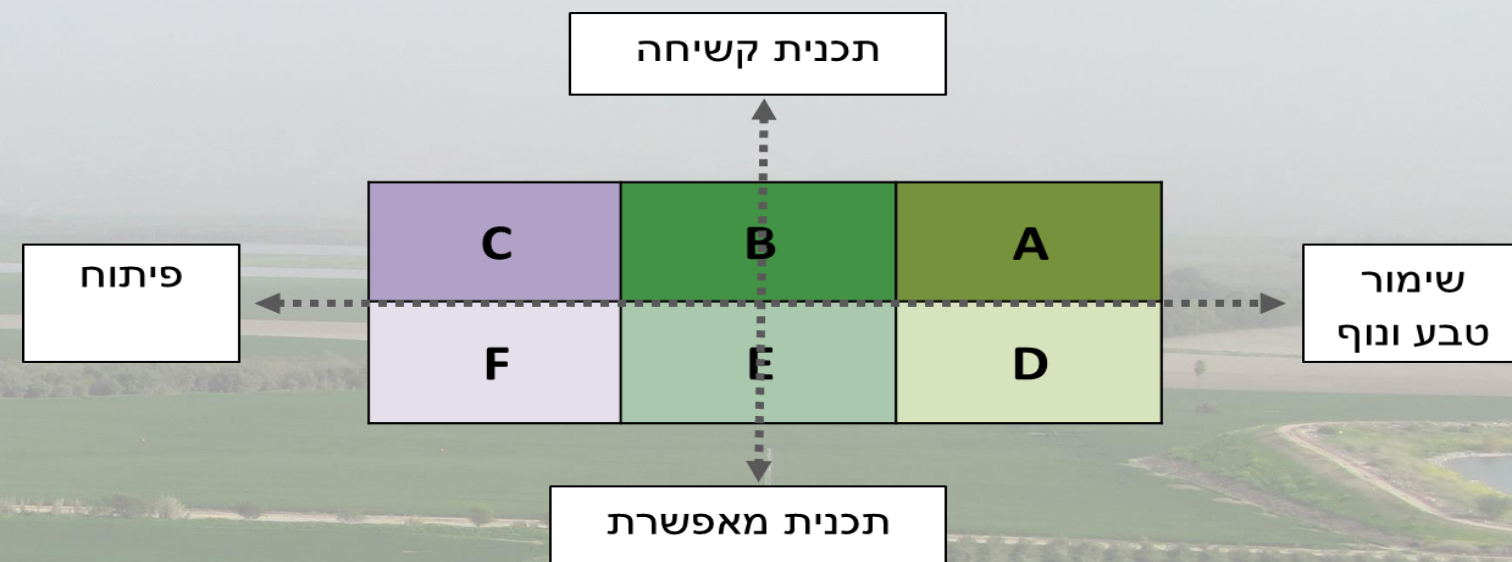
3. שטחים חקלאיים מוטי פיתוח: מתחמים שמטרתם העיקרית לאפשר חקלאות לסוגיה. כוללים חממות, מדגה, מבנים חקלאיים וכד'.

4. שטחי פיתוח: מתחמים בנויים וכאלה המוצעים לפיתוח עתידי.

בחירת חלופות						13	
נמוך גבוה						13	
3 2 1						13	
F E D C B A						13	
חלופות						13	
2	3	3	2	3	3	שיקום אקולוגי של נהר הירדן וסביבתו	
2	3	3	2	3	3	שימור וטיפול מרחב נהר הירדן כחלק ממסדרון אקולוגי בקע ים-המלח	
1	3	3	1	2	1	שימור וטיפול חקלאות השטחים הפתוחים	
2	3	2	2	3	1	הכונת הפיתוח להמשכיות ולרציפות אקולוגית, נפית ותיירותית לאורך נהר הירדן, מהכנרת ודרומה	
1	3	3	1	3	3	פיתוח מאופק המתחשב בייחוד של המרחב הכפרי- פסטורלי ובערכי הטבעיים	
1	3	2	1	3	2	פיתוח והעצמת מוקדי תיירות קיימים המבוססים על ערכי הטבע והמורשת של המרחב הנופי והעירוני כבסיס לחיזוק כלכלת האזור	
2	3	2	1	2	1	קידום ממשק מיטבי בין החקלאות, הטבע והתיירות כבסיס לפיתוח המרחב	
3	3	2	2	2	1	חיזוק התיקה של תושבי המקום לנהר הירדן	
3	3	1	1	1	1	יצירת זירה לשינופי פעולה בין ישראל לממלכת ירדן תוך התייחסות למצב עתידי-חזוני של גבולות פתוחים מזרחה ודרומה	
2	2	2	3	3	3	יצירת בסיס מנחה להכנת תכנית ליישום תכנית האב	
19	29	23	16	25	19	סה"כ	

חלופה נבחרת B/ E

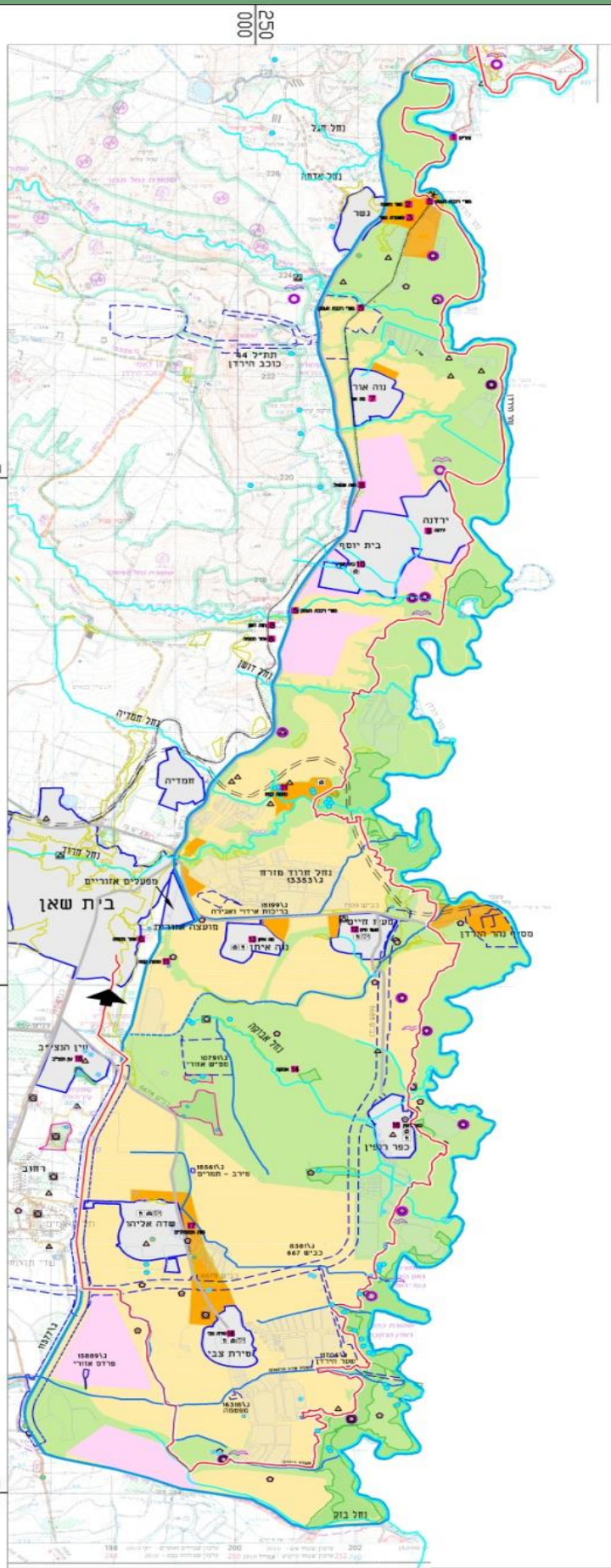

שטחי שימור מקיימים: מתחמים שמטרתם העיקרית שמירת המגוון הביולוגי וערכי טבע נופ. גאון הירדן/פשט ההצפה והבתרונות, רצועות נחל ומעיינות, שטחים טבעיים ושמורות טבע, שטחי חקלאות (כולל שטחי מדגה) סביב שטחים ערכיים נופית/אקולוגית.

שטחים חקלאיים פתוחים: מתחמים שמטרתם העיקרית חקלאות התומכת בשמירה על השטחים הפתוחים. גידולי שדה, מטעים, פרדסים, בתי רשת, כרמים, מדגה ותיירות חקלאית.

שטחים חקלאיים מוטי פיתוח: מתחמים שמטרתם העיקרית לאפשר חקלאות לסוגיה. חממות, מדגה מקורה, מבנים חקלאיים, תאים סולאריים וכד'.

שטחי פיתוח תיירותי: מתחמים תיירותיים בנויים וכאלה המוצעים לפיתוח עתידי במתחמים מוגדרים.

תכנית אב לשיקום ולטיפול
נהר הירדן הדרומי
וסביבתו

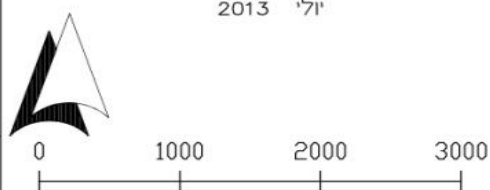
מרחבי עתיד
חלופה E+B

מקרא:

- גבול אזור התכנון
- שטחי שימור מקיימים
- שטחים חקלאיים פתוחים
- שטחים חקלאיים מוטי פיתוח
- שטחי פיתוח תיירותי
- דרך נוף מוצעת
- נחל
- תעלה
- ישובים/בינוי קיים
- שמורות טבע
- בריכות דגים
- יער נטוע

- תל ארכיאולוגי
- אתר ארכיאולוגי (שאינו תל)
- אתרי מורשת
- מעיינות
- מוצבים
- תוואי היסטורי של מסילת רכבת לשימור
- תוואי רכבת (מתוכנן)

יולי 2013

מרכיבי התכנית

1. **תשריטים והנחיות תכנון**
2. **המלצות לפיתוח פרויקטים ציבוריים – תיירותיים**
3. **ממשק חקלאות - שטחים טבעיים, חקלאות – חיות בר, תיירות – שטחים פתוחים, איכות סביבה, חינוך והסברה.**

שטחי שימור מקיימים

- שטחים התורמים לקישוריות אקולוגית לאורך נהר הירדן בין אם הם שטחים טבעיים או חקלאיים; נהר הירדן ושטחי גאון הירדן, פשט ההצפה המערבי של נהר הירדן, ביתרונות.
- נחלים: תבור, חרוד, דושן, מנתה, יששכר, אבוקה וגדותיהם וכן תעלות מים ייחודיות המשמשות בתי גידול לחים כולל רצועות חיץ, התורמים לקישוריות אקולוגית רוחבית.
- שטחים חקלאיים הסמוכים לשטחים טבעיים בעלי ערכיות אקולוגית ו/או נופית גבוהה.
- מאגרי מים, בריכות עונתיות ובריכות דגים בעלי ערכיות אקולוגית ו/או נופית גבוהה.

הנחיות תכנון לשטחי שימור מקיימים בשטחים חקלאיים

- תותר חקלאות שטחים פתוחים הכוללת גדולי שדה, מטעים ובריכות דגים – לא תותר הקמת חממות, מבנים חקלאיים כולל מבני רשת לסוגיהם.
- יישמרו איי שטחים טבעיים, משארי נוף, שנותרו בתוך שטחי החקלאות, כולל עצים ייחודיים.
- תתאפשר התפתחות צמחיית גדות וסבך סביב מקווי מים מלאכותיים; בריכות דגים, מאגרי מים ותעלות בנויות.
- מוצע עידוד גידולים מתאימים לאזור מבחינה נופית ואקולוגית כמו מטעי תמרים וזיתים.
- במידה ובריכות דגים מפסיקות את פעילותן כענף חקלאי כלכלי, תבחן אפשרות ניצול הבריכות הנטושות ליצירת מאגרי מים רב-תכליתיים ו/או השבה של צומח טבעי התורמים להרחבת שטחים לחים (Wet Land - "אחו-לח") וכמוקדי תיירות סביבתית.
- חלק מהדרכים החקלאיות הן דרכי טיול ברכב, ברגל ובאופניים. מומלץ לנקוט באמצעים לצמצום תנועת כלי רכב שאינם חקלאיים בתחומי שטחי העיבוד.
- מוצע מיתוג המרחב החקלאי כמודל לחקלאות ידידותית לסביבה ברמה הארצית, ולשלב במערך של חקלאות תיירותית.
- אימוץ ממשק חקלאי – סביבתי מקיים (פירוט בפרק הממשק).

שמורות טבע מוצעות בתכנית האב

לאורך נהר הירדן רצועה של שטחים טבעיים, בעיקר ממזרח לגדר לצד שטחים חקלאיים רבים הסמוכים לירדן.

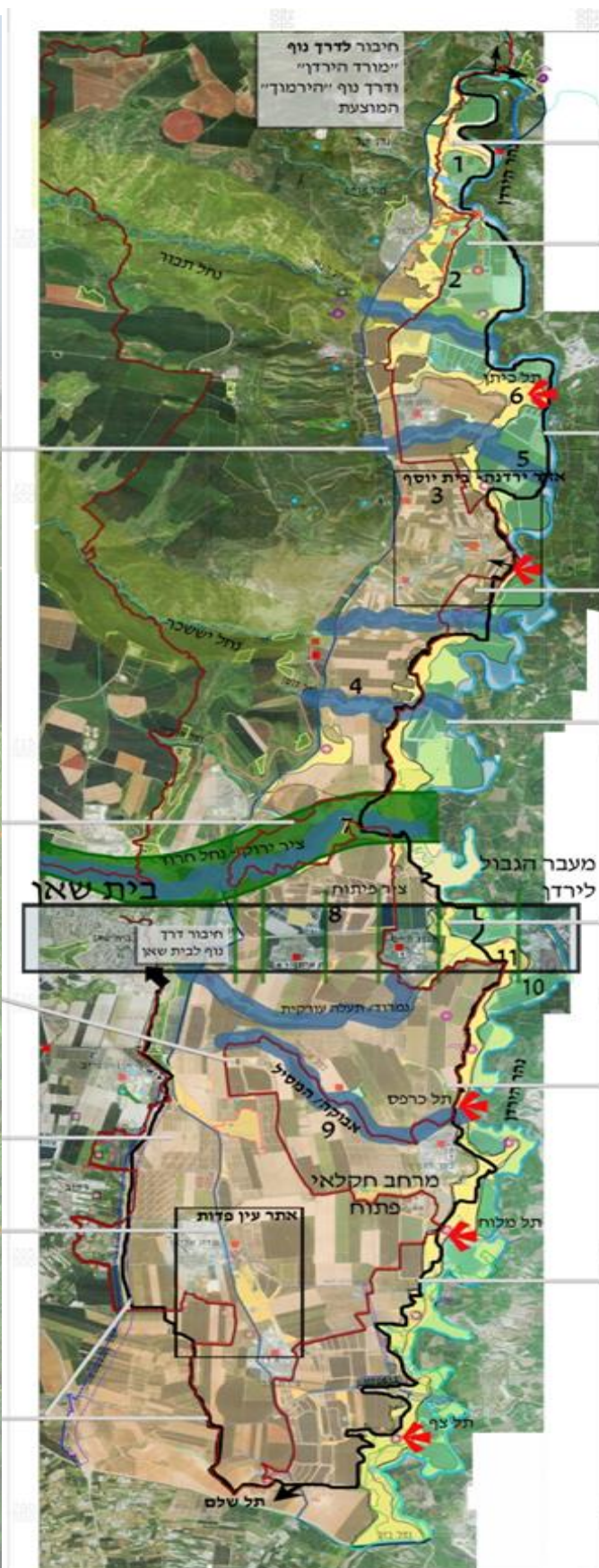
השטחים הטבעיים המצומצמים אין בהם כדי לספק את היקף השטחים הנדרשים לקיומו של מעבר אקולוגי ושמירה וטיפול מגוון ביולוגי; השטחים החקלאיים משלימים אותם. בריכות הדגים, למשל, מהוות כיום תחליף לבתי גידול לחים שנעלמו עם השנים ובעלי השפעה מכרעת על הנוף ואקולוגיית המרחב.

עקרונות להתוויית שמורות טבע בתכנית:

- שטחים טבעיים לאורך נהר הירדן
- שטחים שאינם במשבצות חקלאיות של יישובים
- הימנעות מ"כליאת" שטחים חקלאיים
- שטחים לאורך הנהר בעלי פוטנציאל תירותי ללא שמורות
- ייבחר פדיון שטחים חקלאיים בעלי חשיבות אקולוגית ושטחים הכלואים בין שמורות כגון שטחי מירב בדרום התכנית ומזרחית למעוז חיים וכפר רופין לטובת שמורות טבע.
- תקודם תכנית סטטוטורית לשמורות טבע, טרם הגשה – אישורה במינהלת שטחים פתוחים.

עקרונות התכנון הנופי

- שמירה על הנוף החקלאי הפתוח הכולל בעיקר בריכות דגים, שטחי גידולי שדה ותמרים. מומלץ לצמצם ככל הניתן חקלאות חממות היוצרות חזות של נוף בנוי ולהצמידן לדופן קיים או במתחמים מרוכזים.
- הדגשה חזותית- נופית של נחלים ותעלות המזרימות מים היוצרים קשר נופי ואקולוגי בין הירדן לבין הנחלים הזורמים אליו – ממערב למזרח. הדגשת נחלים ותעלות חבויים באמצעות נטיעות.
- יצירת שתי רצועות מחברות בין בית שאן למרחב הירדן הדרומי: "ציר ירוק" לאורך נחל חרוד. "רצועת פיתוח" – שטחים מפותחים בבית שאן, מ.א עמק המעיינות, יישובים ומעבר הגבול.

עיקרי התכנית

מעיינות אחוזים

הסדרת מופע מים לצרכי פנאי ולנופש כחלק מאתר תיירותי ושחרור מעיינות לטובת הטבע והסביבה.

בשלב ראשון אותרו שני מעיינות פוטנציאליים:

- עין פדות בקרבת מדגה טירת צבי
- עין אברהם סמוך לתל שלם

ירדן תיירותי

טיילת סמוכה למי הירדן, פינות מנוחה, נגיעה במים, **פרוייקטים תיירותיים** עתידיים.

- נהריים עד גשר הישנה 5 ק"מ - אפשרות לשייט
- סמוך לירדנה - 1.8 ק"מ
- סמוך למעבר הגבול נהר הירדן - 2.2 ק"מ
- סמוך לכפר רופין - 1.5 ק"מ

דרך נוף גאון הירדן

דרך איטית ומפותלת על בסיס דרך הביטחון, לאורכה תצפיות וחניוני יום בהם **אלמנטי תוכן בנושא נהר הירדן**.

שדרוג מוצבים נטושים לאורך הדרך כחניוני יום ותצפיות נוף. במבני מוצבים בהם נצפתה לינת עטלפים יעשו הגנות מתאימות לטובת העטלפים.

שערי כניסה

עמדות שירות ומידע להתארגנות לשהייה במרחב.

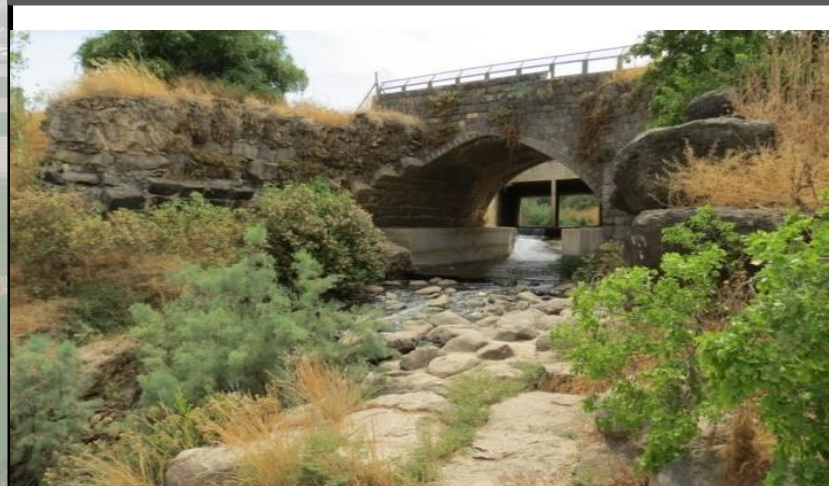
- שער צפוני – אתר גשר הישנה
- שער מערבי – בית שאן
- שער מזרחי – מעבר גבול "נהר הירדן"

שרותי דרך

- תחנת תידלוק ושירותי נוחות
- בכניסה המשותפת לירדנה ולבית יוסף
 - סמוך למעבר הגבול
 - מדרום לקיבוץ גשר

עיקרי התכנית

ציר ירוק נחל חרוד

שביל טיול הליכה ורכיבה לאורך נחל חרוד המחבר בין בית שאן לנהר הירדן. הסדרת מעבר הולכי רגל ורוכבים תחת כביש 90.

רכבת העמק ההיסטורית

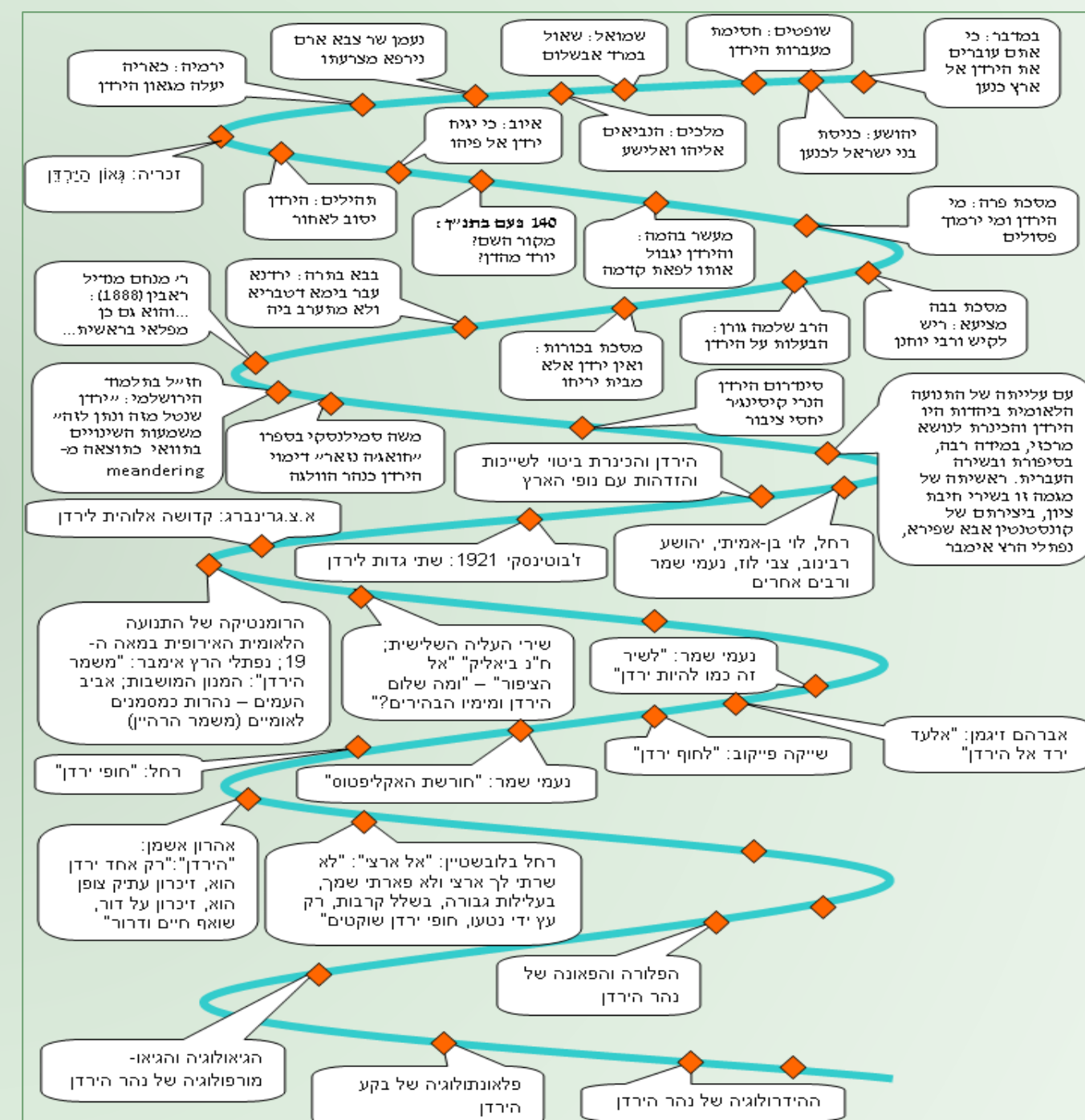
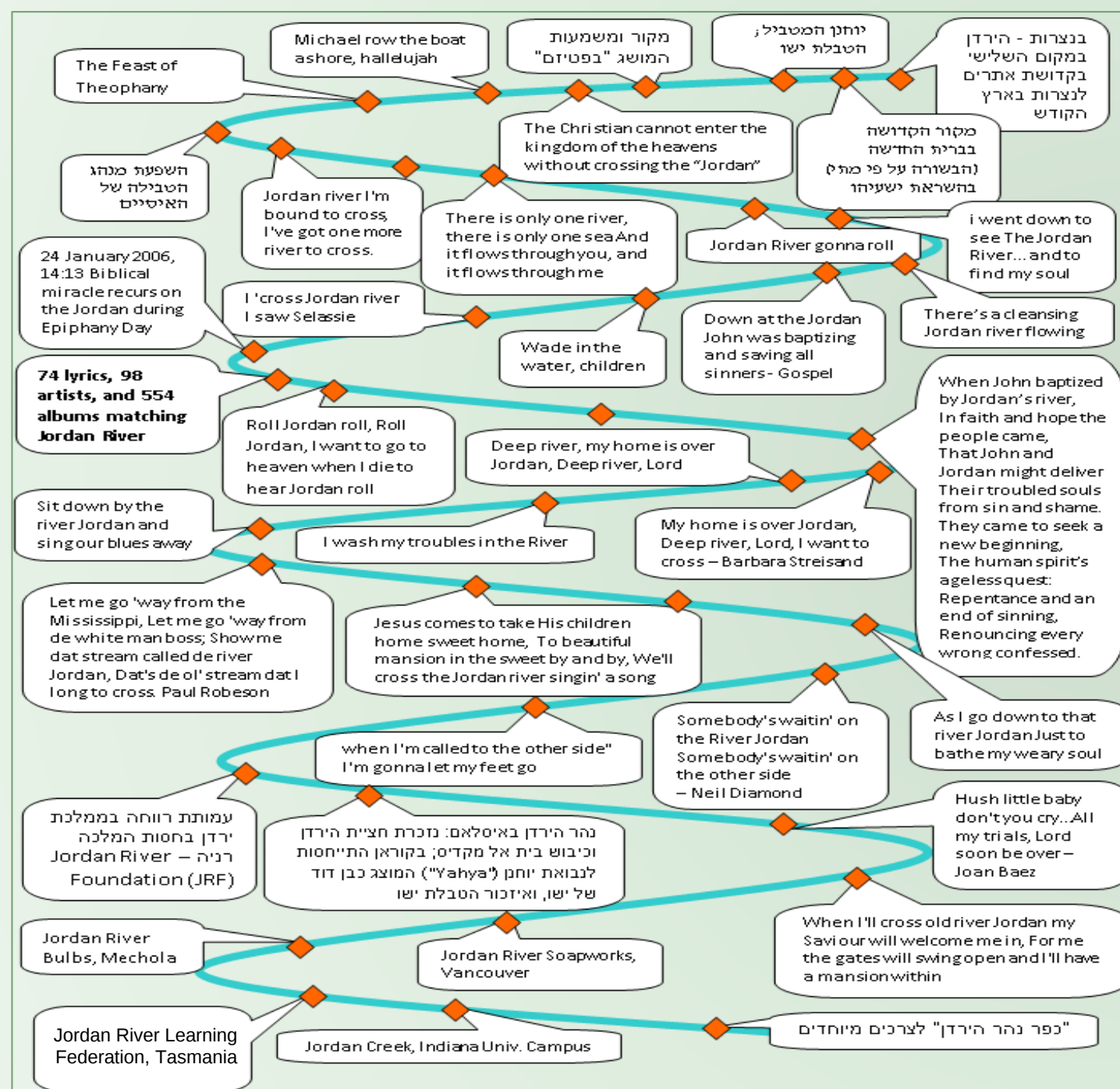
שיקום תוואי הרכבת בין בית שאן לגשר כמסלול טיול ורכבת תיירותית עם אפשרות עתידית לחיבור לממלכת ירדן.

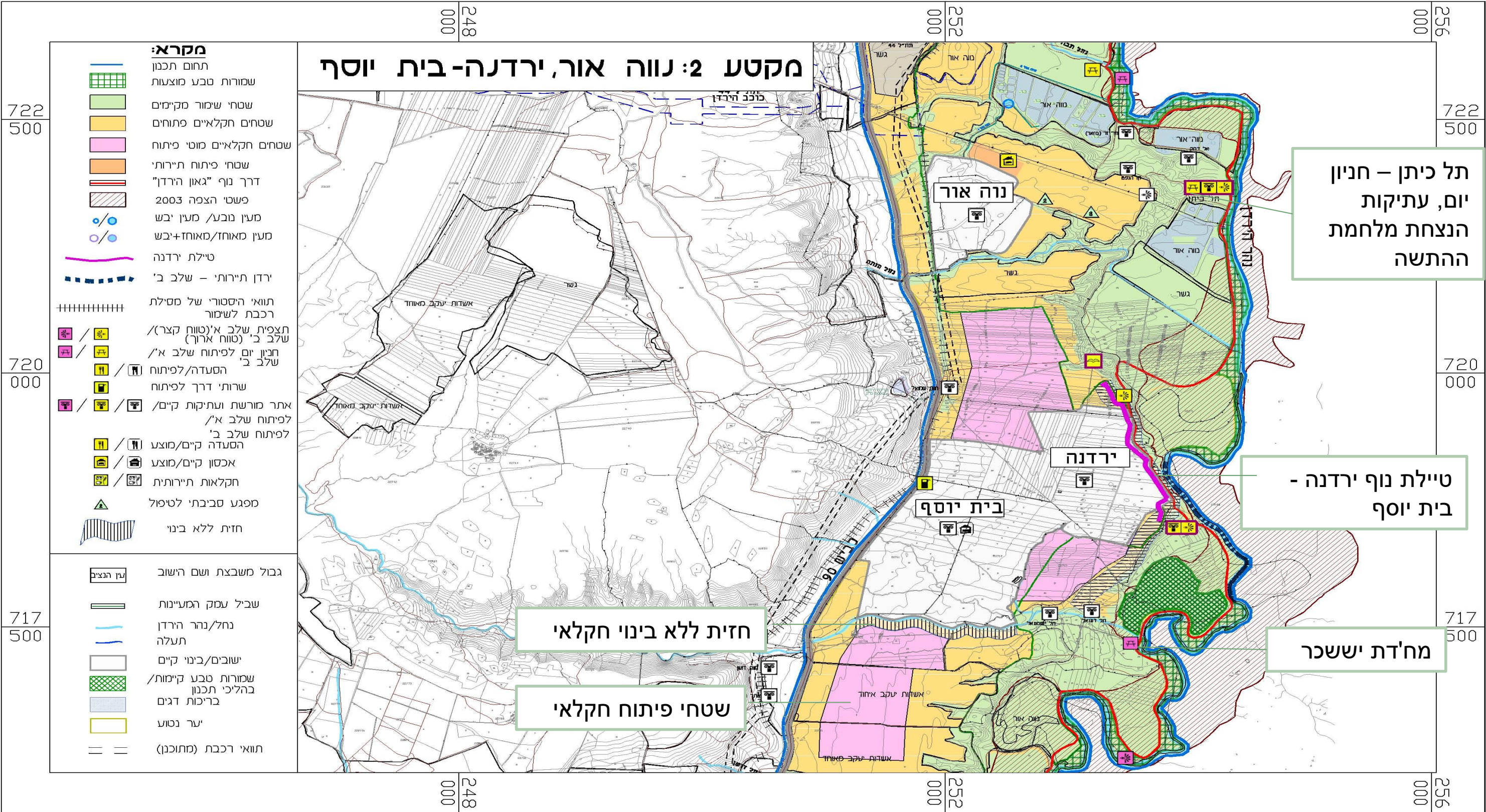
ציר פיתוח

שטחים מפותחים בבית שאן, מ.א. עמק המעיינות, יישובים ומעבר הגבול.

חניונים ותצפיות לאורך דרך נופ

מוקדי עניין לאורך דרך הנוף - עמדות תוכן המבטאות זיקות אמונה והשראה לנהר הירדן

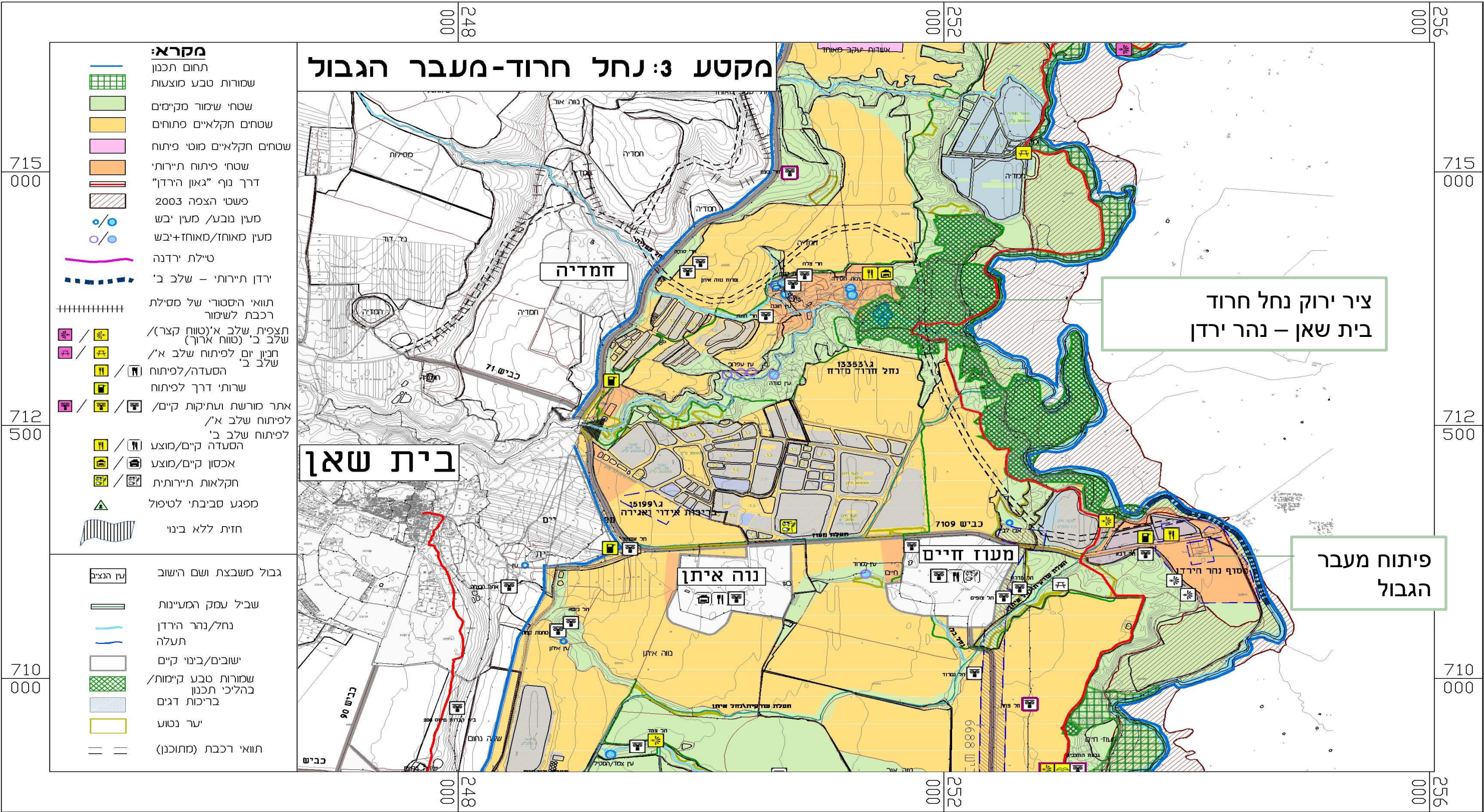
תל כיתן - חניון
יום, עתיקות
הנצחת מלחמת
ההתשה

טיילת נוף ירדנה -
בית יוסף

חזית ללא בינוי חקלאי

שטחי פיתוח חקלאי

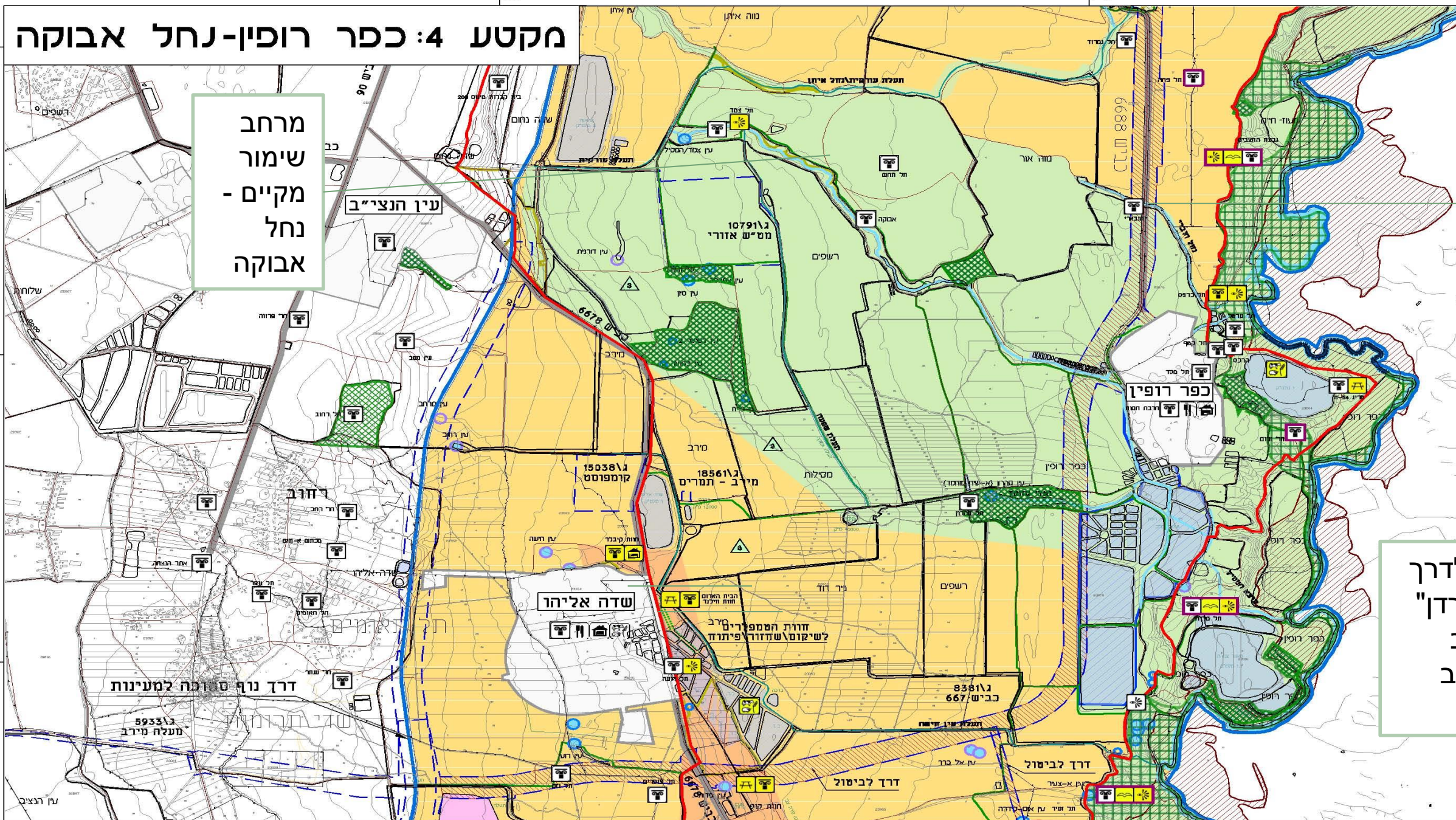
מח'דת יששכר

מקטע 4: כפר רופין-נחל אבוקה

מרחב
שימור
מקיים -
נחל
אבוקה

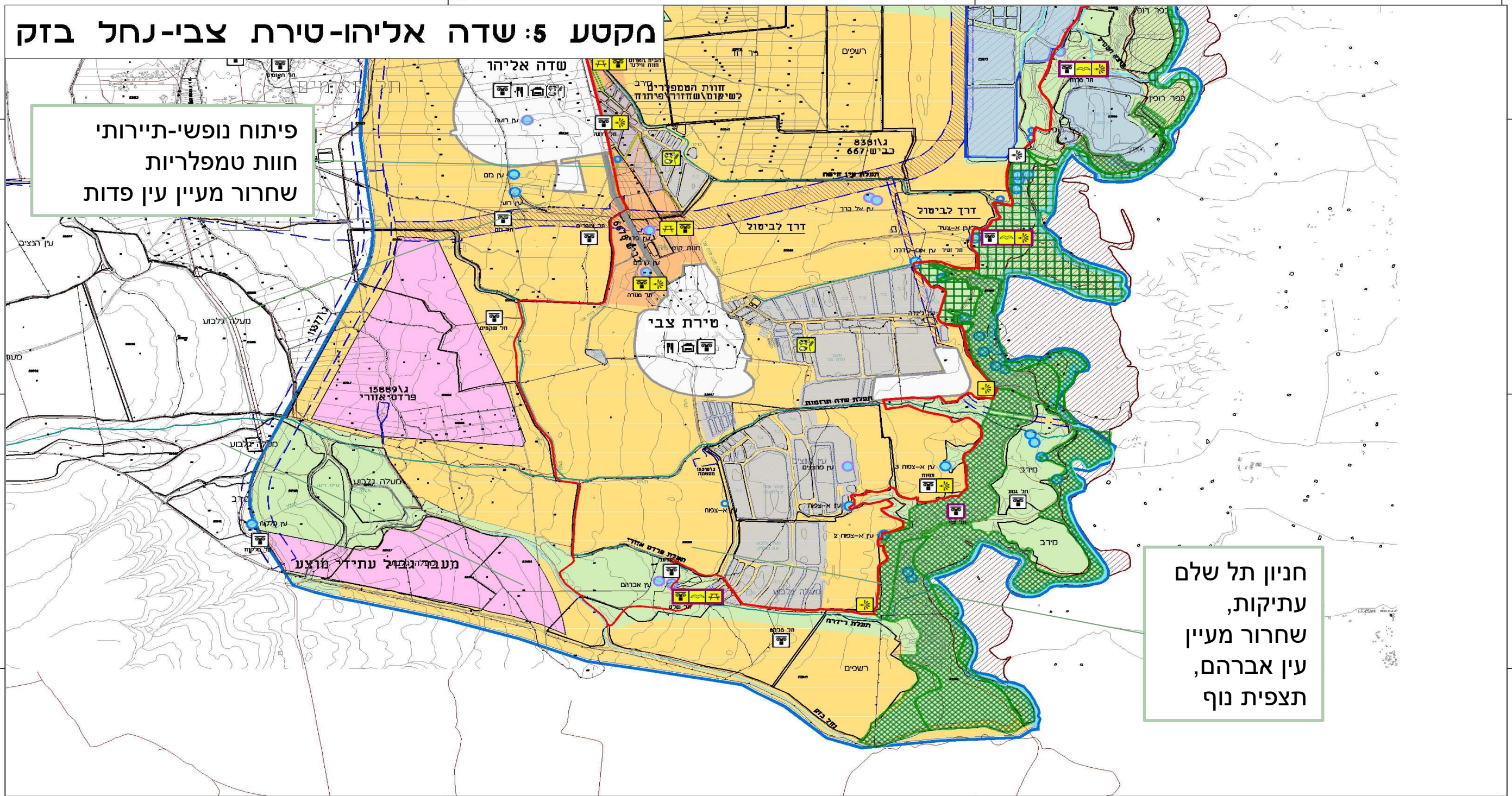
מוצע שינוי חלקי לדרך
הגישה ל"שער הירדן"
לשמירה על מרחב
שטח פתוח במרחב
שימור מקיים

מקטע 5: שדה אליהו-טירת צבי-נחל בזק

פיתוח נופשי-תיירותי
חוות טמפלריות
שחרור מעיין עין פדות

חניון תל שלם
עתיקות,
שחרור מעיין
עין אברהם,
תצפית נוף

מקטע 5: שדה אליהו-טירת צבי-נחל בזק

פיתוח נופשי-תיירותי
חוות טמפלריות
שחרור מעיין עין פדות

פרויקט שער הירדן –
ביטול דרך 667
לשמירה על מרחב שטח
פתוח ופיתוח תיירותי
בין טירת צבי ושדה
אליהו –דרך חלופית
תוך אפשרות למעבר
לרשות הפלסטינאית.

לא אושר ע"י צוות
ההיגוי של התכנית

חניון תל שלם
עתיקות,
שחרור מעיין
עין אברהם,
תצפית נוף

תוואי מוצע לבחינה
ככביש גישה חלופי ל"שער הירדן"

תכנית המים –

הזרמת מי כנרת נוספים לירדן הדרומי וסילוק מי התמלחת

- אופן פילוג הזרמת מי הכנרת לנהר הירדן יכול להשפיע על רמת המליחות בו. לפיכך, נבחן האיזון הנכון בין הצרכים האקולוגיים לחקלאיים.
- החלופה הסביבתית והמדינית המועדפת לסילוק מי התמלחת היא חלופת צינור לים המלח הנותנת מענה אמיתי לנהר הירדן הדרומי לכל אורכו.
- חלופת הזרמה ישירה של מי התמלחת לבזק אינה תואמת את הסכם השלום עם ממלכת ירדן ופותרת את הבעייה בתחום התכנית בלבד.
- מאחר ויישום חלופת הצינור לים המלח עלול לקחת זמן רב מסיבות שונות, פתרון ביניים יהיה הזרמה רציפה של התמלחת דרך מאגר/מלחה רדודים, על גדות הירדן, עם זמן שהייה קצר (כשבוע) לשימוש אקולוגי/תיירותי.

תכנית המים - שחרור מעיינות

שם המעיין	מליחות	ספיקה (מ"ק/שעה)	החלטה
אברהם	686	44.9	הסדרת מופע מים ובריכת שכשוך. תפיסת המים במורד והזרמתם לבריכות הדגים.
פדות	1120	17.1	שיחרור חלקי של המים לתיירות - מקור המים יהיה מהצינור המוזן על ידי עין נזם ופדות. בהמשך יבחן האם ניתן לאגום את המים המבצבצים באזור החורשה וכיום אינם נאספים, כדי ליצור מופע מים.
נזם	856.4	97.9	שחרור בשלבים – בהתחלה בצינור סגור עד לחורשה ובשלב שני תיבחן אפשרות תעלה פתוחה.
רחוב	524	31.6	יבוצע ניסוי של שחרור המים למספר שבועות לבדיקת היתכנות הזרימה לתעלת חישה

תכנית המים - שחרור מעיינות

שם המעיין	מליחות	ספיקה (מ"ק/שעה)	החלטה
מרחב	587.9	169.2	יבוצע ניסוי של שחרור המים למספר שבועות לבדיקת היתכנות הזרימה לתעלת חישה
נשב	641.1	182	יבוצע ניסוי של שחרור המים למספר שבועות לבדיקת היתכנות הזרימה לתעלת חישה
צמד	838	346.6	תבחן מול כפר רופין אפשרות למופע מים והזרמתם בתוואי נחל בצפון הקיבוץ לצורך חיבור נחל אבוקה עד לירדן. במידה ויהיה עניין של הקיבוץ יבחן שחרור חלקי או מלא של האיחוז.
טיון	680	21	מוצע כשמורת טבע עתידית. קיים קטע של פלג קצר בו מינים אדומים. הערוץ נבלע באיחוז. מומלץ להאריך את תוואי הזרימה על ידי יצירת פיתוליות בערוץ, ותפיסת המים בפינה הצפונית מזרחית של השמורה המוצעת.

תכנית ממשקית ליישום תכנית האב

תכנית הממשק עוסקת בניהול, תפעול, תחזוקה, הסברה, חינוך, הדרכה, ניטור ומעקב של משאבי הטבע, החקלאות, התיירות והשימושים האחרים במרחב התכנון באופן שוטף על בסיס תכנית האב שעוסקת בתפיסת הפיתוח ותכנון עתידי של האזור.

הקמת מינהלת שטחים פתוחים כגוף מרכז לתכנון וניהול השטחים הפתוחים, פיתוח וניטור ממשקים ופורום לקבלת הכרעות בסוגיות מרכזיות.

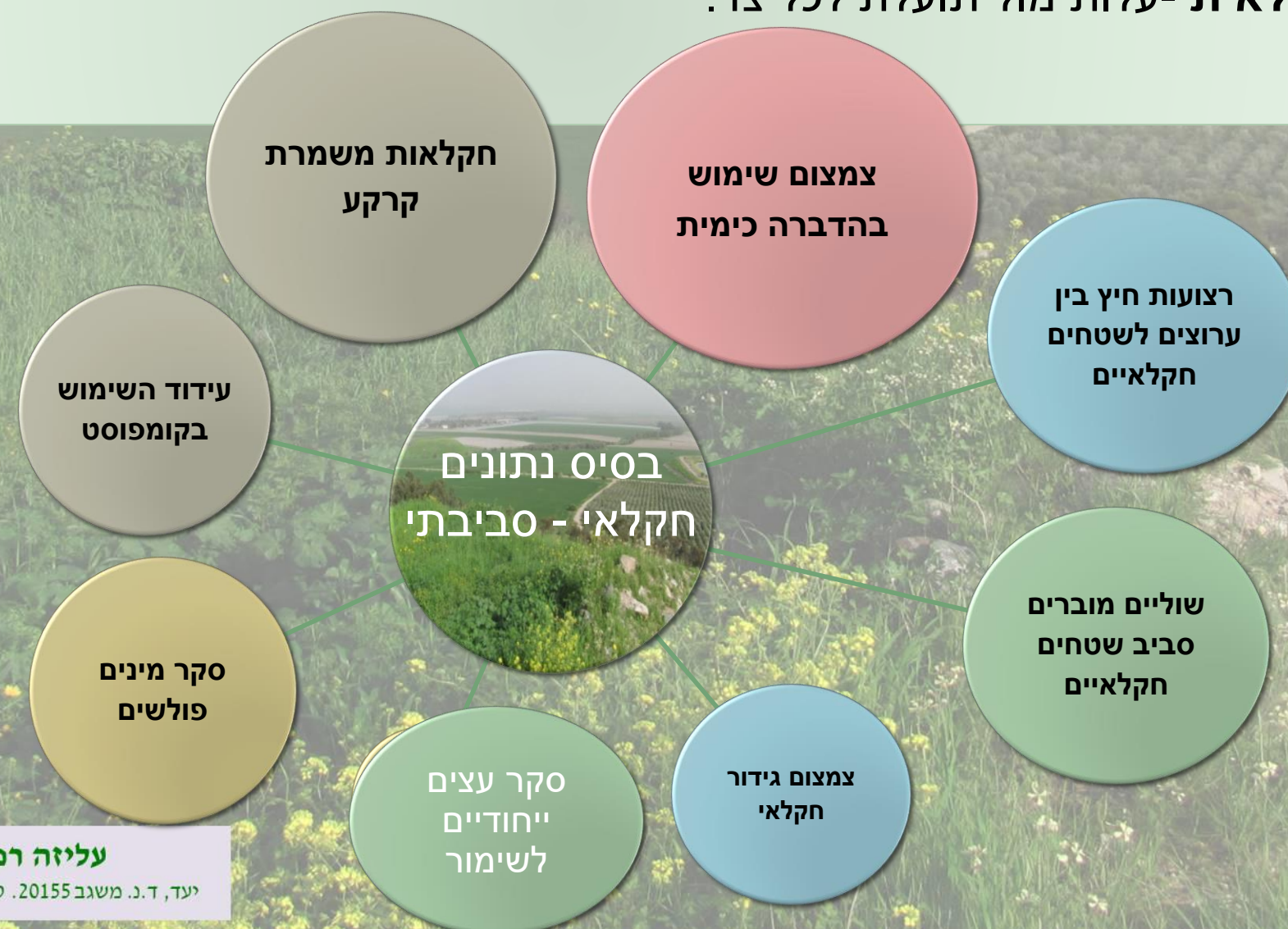
- ייזום תכניות התורמות לקיום ממשק ראוי בין פיתוח לשימור בתחום השטחים הפתוחים על בסיס תכנית האב.
- קידום סקרים ועבודות ניטור לצורך ניהול מיטבי של השטחים הפתוחים.
- ליבון שוטף של האינטרסים של גופים שונים בשטחים הפתוחים.
- קידום חינוך והסברה.
- מתן התייחסויות וחוות דעת למוסדות התכנון.
- המינהלת תכלול גופים מקומיים וממשלתיים ובראשה יעמוד יו"ר מ.א. עמק המעיינות.

ממשק חקלאות – שטחים טבעיים בשטחי שימור מקיימים

יוכן בסיס נתונים מפורט שעל פיו ניתן יהיה לגבש עקרונות לקיום חקלאות צמחית, כך שתתאפשר קיימות החי והצומח בכלל והאקוסיסטמה האקוויטית בירדן בפרט, מתוך גישה עניינית המכירה בלגיטימיות של הטיעון החקלאי והטיעון הסביבתי.

דיון בין בעלי העניין, על סמך בסיס הנתונים, יחתור לגיבוש פשרות סבירות בין מזעור נזקים סביבתיים לבין מזעור נזקים לפרנסה החקלאית - עלות מול תועלת לכל צד.

נושאים לדיון:

ממשק חקלאות – חיות בר

במסגרת מינהלת השטחים הפתוחים ישודרג פורום חקלאים-רט"ג-משרד החקלאות ברמה המקומית, לדיון, מחקר וניטור לצורך פתרון קונפליקטים מיטבי.

ממשק חינוך והסברה

- מתנדבי "שומרי הנחל"
- מאגר מדריכים אזורי
- חשיפת הפעילות הסביבתית וייחודיותו של מרחב נהר הירדן הדרומי
- הכשרה והפעלה של צוות הסברה נעימה לבקרה ואכיפה
- שיווק מסלול טיול חינוכי- סביבתי לבתי ספר לאורך נחל חרוד, בין בית שאן לנהר הירדן - בנושא שיקום נחל חרוד ונהר הירדן

ממשק תיירות – שטחים פתוחים

- בחינת מניעת מעבר חופשי בדרכים חקלאיות, התווית היררכית דרכים (לכל תנועה, לכל תנועה מלבד אוטובוסים, להליכה ורכיבה, לרכב חקלאי בלבד).
- הוראות לתחזוקה שוטפת
- שילוט אחיד ועמיד
- הוראות לנטיעות
- חוק עזר "כללי התנהגות" בשטחים הפתוחים
- איסור פעילות תיירותית אינטנסיבית בשטחים הפתוחים
- הפעלת מערך פיקוח ואכיפה יומיומי
- קידום תיירות חקלאית כדוגמת כפר רופין כמודל לממשק תיירות – חקלאות – צפרות

דוגמאות לפרוייקטים ציבוריים מוצעים:

טיילת נוף ירדנה – חזית היישוב לנהר הירדן

טיילת נוף ירדנה – הפיכת מוצב לאתר תצפית ומורשת

עליזה רפפורט-רוטמן, תכנון סביבה ונוף

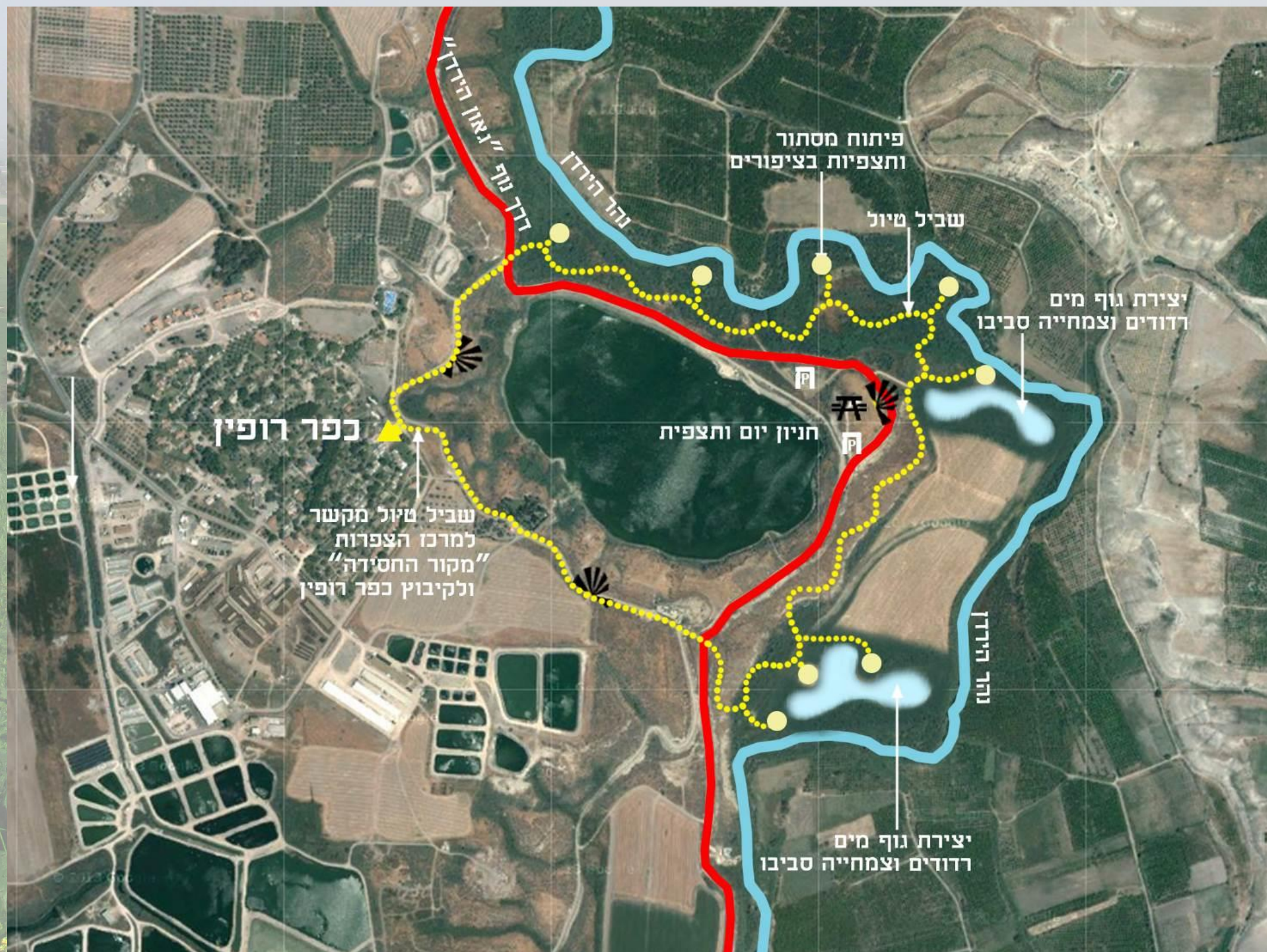
יעד, ד.נ. משגב 20155. טל: 04-9909889, נייד: 052-8729854, aliza@alizarr.co.il

תל שלם – עין אברהם –

שחרור מעיין אחוז, תל ארכיאולוגי, צמודים לדרך הנוף

"ירדן תיירותי" – מקטע כפר רופין – מרכז צפרות

"ירדן תיירותי" – מקטע כפר רופין – מרכז צפרות

משרד ראש הממשלה

החלטות ממשלה הקמת רשת מוקדי צפרות ארצית

מספר החלטה: 4512

יחידה: מזכירות הממשלה
ממשלה: הממשלה ה-32, בנימין נתניהו
תאריך פרסום: 01.04.2012
תאריך עדכון: 18.09.2017

החלטה מספר 4512 של הממשלה מיום 01.04.2012.

נושא ההחלטה:
הקמת רשת מוקדי צפרות ארצית

מחליטים:

1. לתכנן ולהקים 4 מרכזי צפרות חדשים ולשדרג 3 מרכזי צפרות קיימים כחלק מרשת מוקדי צפרות ארצית, במסגרת תכנית חומש בשנים 2016-2012 ובהתאם לתוכנית "הקמת רשת ארצית של מרכזי הצפרות: שלב ראשון - חמישה מוקדי צפרות בנגב ובגליל לקידום התיירות, החינוך והמורשת, הסביבה, המחקר, הביטחון, החקלאות ושיתוף הפעולה האזורי" מחודש טבת תשע"א (דצמבר 2010) (להלן - "התכנית") אשר הוגשה ע"י אוניברסיטת תל אביב - המחלקה לזואולוגיה, המרכז הבינלאומי לחקר נדידת הציפורים בלטרון והחברה להגנת הטבע - מרכז הצפרות הישראלי, כדלקמן:

חמשת מוקדי הצפרות:

- שדה בוקר - מרכז חדש
- עין גדי - מרכז חדש
- אילת - שדרוג המרכז הקיים והקמת שתי שלוחות חדשות: לוטן וחצבה
- כפר רופין - שדרוג מרכז קיים
- מעגן מיכאל - שדרוג מרכז קיים

2. א. להקים צוות היגוי בראשות מנכ"ל משרד התיירות ובהשתתפות נציגי משרד ראש הממשלה (תכנית מורשת), המשרד לפיתוח הנגב והגליל, המשרד לשיתוף פעולה אזורי, משרד המדע והטכנולוגיה, משרד החינוך, משרד החקלאות ופיתוח הכפר, החברה להגנת הטבע, אוניברסיטת תל אביב, רשות הטבע והגנים, קרן קיימת לישראל, רשויות הניקוז והרשויות המקומיות שבתחומן נמצאים מרכזי הצפרות החדשים והמשודרגים, כמפורט בסעיף 1 (להלן - "צוות ההיגוי").

ב. תפקידו של צוות ההיגוי יהיה לפעול ליישום התכנית ולמעקב אחר ביצוע החלטה זו.

3. להטיל על משרד התיירות את האחריות על ביצוע התכנית באמצעות החברה הממשלתית לתיירות בע"מ (להלן - החמ"ת). ההתקשרות עם החמ"ת תבצע בהתאם לתקנות חובת המכרים, התשנ"ג-1993.

4. החברה להגנת הטבע תקים מאגר מידע ממוחשב בתחום הצפרות לצרכי ניטור שיכלול מידע נלווה בנושא חינוך ותיירות. מאגר המידע יהיה נגיש באמצעות מערכת מרכזית מנוסה קיימת ובגיבוי אקדמי של אוניברסיטת תל אביב.

5. לצורך ביצוע התכנית יוקצה סכום של 37.2 מל"ש"ח בין השנים 2012-2016 בחלוקה בין משרדי הממשלה וגורמים אחרים כדלקמן:

תודה

עליזה רפופורט-רוטמן, תכנון סביבה ונוף

יעד, ד.ג. משגב 20155. טל: 04-9909889, נייד: 052-8729854, aliza@alizarr.co.il

עליזה רפופורט-רוטמן, תכנון סביבה ונוף

יעד, ד.ג. משגב 20155. טל: 04-9909889, נייד: 052-8729854, aliza@alizarr.co.il